Aikuisten jalkaterapian ja jalkojenhoidon palvelukohtainen palvelusetelisetelisääntökirja

Hyväksytty: yleisten palveluiden lautakunta 9.10.2025 § 121

Sisällys

1 PALVELUN KUVAUS JA PALVELUN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET 3

1.1 Henkilöstö ja osaaminen 3

1.2 Tilat, laitteet ja välineet 3

2 JALKATERAPIAN JA JALKOJENHOIDON PALVELUKUVAUS 4

2.1 Jalkaterapia 4

2.2 Jalkojenhoito 5

2.3 Asiakkuuden prosessi 5

2.4 Palvelun sisältö 6

3 PALVELUSETELIN ARVO JALKATERAPIA- JA JALKOJENHOIDON PALVELUSSA SEKÄ HINNOITTELU 6

4 KÄYNTITIEDOT, KIRJAAMINEN JA HOITOPALAUTE 7

4.1 Hoitopalaute 7

4.2. Arkistointi 8

5 LASKUTUS HYVINVOINTIALUEELTA JA ASIAKKAALTA 8

1 Palvelun kuvaus ja palvelun vähimmäisvaatimukset

Palveluseteli jalkaterapiaan ja jalkojenhoitoon voidaan luovuttaa henkilöille, joilla on esimerkiksi diabetes tai reumasairaus, eivätkä sairautensa tai toimintakyvyn haitan vuoksi pysty huolehtimaan jalkojensa hoidosta. Jalkaterapia ja jalkojenhoito toteutetaan yksilöllisen arvioinnin perusteella.

Palveluntuottajan palvelun tulee olla sisällöltään ja laadultaan vähintään Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleisen sääntökirjan ja tämän sääntökirjan mukainen. Tämä aikuisten jalkaterapian ja jalkojenhoidon palvelukohtainen sääntökirja tulee voimaan 1.1.2026.

1.1 Henkilöstö ja osaaminen

Jalkaterapian antaa jalkojenhoitajan tai nykyisin jalkaterapeutin koulutuksen saanut henkilö, jolle Valvira on myöntänyt ammatinharjoittamisoikeuden.

Jalkojenhoidon antaa jalkaterapeutin koulutuksen saanut henkilö tai terveydenhuollon koulutuksen omaava henkilö, joka on suorittanut lisäksi jalkojenhoidon ammattitutkinnon. Jalkojenhoidon voi antaa myös lähihoitaja, joka on suorittanut jalkojenhoidon osaamisalan.

Palveluntuottaja vastaa siitä, että palvelua toteuttava henkilöstö täyttää laissa säädetyt kelpoisuusvaatimukset ja suorittaa vain sellaisia työtehtäviä, joihin heillä on säännösten tai valtakunnallisten ohjeiden mukainen oikeus. Palkatessaan terveydenhuollon ammattihenkilöstöä, palveluntuottaja sitoutuu tarkistamaan henkilön tiedot Valviran ylläpitämästä rekisteristä. Henkilöstöllä on oltava riittävä suomen kielen taito. Palveluntuottajan tulee ilmoittaa millä muilla kielillä palvelua voidaan toteuttaa. Palveluntuottaja huolehtii henkilöstönsä ammattitaidon ylläpidosta ja täydennyskoulutuksesta.

1.2 Tilat, laitteet ja välineet

Jalkaterapia ja jalkojenhoito tapahtuvat palveluntuottajan tiloissa, joiden edellytetään olevan asianmukaisia. Palveluntuottajan on huolehdittava tilojen turvallisuudesta ja siisteydestä.

Palveluntuottajan toimitilojen on jatkuvasti täytettävä turvallisuusmääräykset niin, että toimitiloissa huolehditaan asiakkaiden turvallisuudesta lain ja viranomaisten määräysten mukaisesti. Samoin toimitilojen on täytettävä lain edellyttämät palveluntuottajalle asetetut hyväksymisedellytykset. Toimitilassa tai kotikäyntinä toteutuvassa jalkaterapiassa tai jalkojenhoidossa potilasturvallisuudesta huolehtii palveluntuottaja.

2 Jalkaterapian ja jalkojenhoidon palvelukuvaus

2.1 Jalkaterapia

Jalkaterapian osa-alueina ovat mm:

- jalkaterapiatarpeen ja alaraajojen toimintakyvyn arviointi
- ehkäisevä jalkaterapia
- kliininen jalkaterapia
- jalkojen apuvälineterapia (ei tukipohjallisterapia)
- toiminnallinen harjoittelu

Palvelun piiriin kuuluvat:

1. Potilas, jolla on diabetes (jalkojen riskiluokka 2 tai 3), ja potilaalla on muun muassa:

   - sairaudesta johtuva vaikeus huolehtia jalkojen hoidosta ja tämä aiheuttaa merkittävän haavariskin, huomioiden aiemmat haavat nilkan alapuolella tai
   - sisään kasvanut kynsi, joka aiheuttaa toistuvia kynsivallintulehduksia tai
   - virheasento (vasaravarvas tms.) joka vaatii silikoniortoosin tai
   - diabeteksesta johtuva huomattava näkökyvyn alentuminen.

Riskiluokka 2: suojaava tunto puuttuu ja/tai lisäksi verenkiertohäiriöitä ja/tai jalkaterän asentovirheitä/kuormitusmuutoksia.

Riskiluokka 3: suojaava tunto puuttuu tai alaraajoja tukkiva valtimotauti (PAD) sekä jokin seuraavista: ei traumaperäinen jalkahaava tai tehty amputaatio tai loppuvaiheen munuaisvajaatoiminta.

2. Potilas, jolla on reumasairaus ja merkittäviä sairauden aiheuttamia nivel- ja/ tai ihomuutoksia tai potilas, jolla käsien nivelten tuhoutumisen vuoksi on merkittäviä ongelmia omahoidossa.

3. Potilas, jolla on ASO- tauti, ja on/on ollut haava jalkaterän alueella.

4. Potilas, jolla on vaikea alaraajaneuropatia, jonka vuoksi haavariski on kohonnut.

5. Potilas, jolla on neurologinen sairaus kuten, esimerkiksi Charcot-Marie-Tooht, Parkinson, tai muu sairaus, jonka vuoksi haavariski on kohonnut

6. Potilas, jolla on psoriasis tai jokin muu vaikea hyperkeratoottinen ihosairaus, joka oireilee paikallis- ja systeemihoidosta huolimatta. Esimerkiksi harvinaiset /geneettiset sairaudet

Jalkaterapiaan sisältyy tarvittaessa kynnenoikaisuhoito, varpaiden silikoniortoosit ja muut tarvittavat apuvälineet (ei tukipohjallisia).

Jalkaterapia toteutetaan yksilöllisen harkinnan perusteella tarvittaessa kotikäyntinä, johon asiakkaalle tehdään erillinen palveluseteli.

2.2 Jalkojenhoito

Palvelun piiriin kuuluvat:

- Potilas, jolla on diabetes ja, jolla on jalkojen riskiarvioinnin luokkaan 2 kuuluvat jalat.
- Potilas, jolla on nivelreuma-, psoriartriitti- ~~ja~~ tai muu niveltulehdus, jolla jaloissa on deformiteetteja ja haavaumariski sekä huomattavia vaikeuksia hoitaa jalkojaan esim. lonkkien ja polvien liikerajoitukset.
- Potilas, jolla on neurologinen sairaus tai polyneuropatia ja haavauma nyt tai aiemmin.
- Potilas, joilla on jalkojen haavariski ja omahoidon vaikeus, esimerkiksi näkövamman takia.
- Kertaluontoinen palvelusetelikäynti lääkärin määräyksellä:
    - paksuuntuneet kynnet, joiden leikkaaminen ei onnistu toimintakyvyn haitan vuoksi
    - liikkumista ja toimintakykyä haittaavien kovettumien poisto.

Jalkojenhoitoa toteutetaan yksilöllisen harkinnan perusteella tarvittaessa kotikäyntinä, johon asiakkaalle tehdään erillinen palveluseteli.

2.3 Asiakkuuden prosessi

Arviointi jalkaterapian tai jalkojenhoidon tarpeesta tehdään asiakkaan hoitovastuuyksikössä.

Jalkaterapian ja jalkojenhoidon palvelutarpeen arviointi tehdään aina yksilöllisesti asiakkaan hoitovastuuyksikössä. Arvioinnin tekee hyvinvointialueen terveydenhuollon ammattilainen, jolla on riittävä asiantuntemus sairauksien vaikutuksesta jalkaterveyteen, kuten diabeteshoitaja, reumahoitaja, jalkaterapeutti tai lääkäri.

Palvelua myönnetään yksilöllisen tarpeen mukaisesti:

- riskiluokka 2: 2-6 kertaa/vuodessa
- riskiluokka 3: 3-12 kertaa/vuodessa

2.4 Palvelun sisältö

Jalkaterapia ja jalkojenhoito toteutetaan yksilöllisen arvioinnin perusteella joko palveluntuottajan tiloissa tai kotikäyntinä.

Palveluntuottajan on ilmoitettava toimitilojen osoitetiedot sekä tarjottavien palvelujen hintatiedot internet-sivuillaan tai muulla tavoin.

3 Palvelusetelin arvo jalkaterapia- ja jalkojenhoidon palvelussa sekä hinnoittelu

Palveluseteliarvot ovat tämän sääntökirjan erillisellä liitteellä. Palveluntuottajaksi hakiessaan palveluntuottaja ilmoittaa palvelunsa hinnan palvelusetelijärjestelmässä. Palvelusetelituottajaksi hakeutumisesta tarkemmin yleisessä palvelusetelisääntökirjassa luvussa 4.

Palveluseteli on tasasuuruinen eli palveluseteli on kaikille asiakkaille samansuuruinen. Asiakkaan tulot eivät vaikuta tasasuuruisen palvelusetelin arvoon.

Palveluntuottaja voi tarkistaa hintojaan korkeintaan kerran kalenterivuodessa. Hinnankorotus voidaan tehdä ensimmäisen kerran aikaisintaan yhden (1) vuoden kuluttua palvelusetelituottajaksi hyväksymisestä. Hintojen muutoksista tarkemmin yleisessä sääntökirjassa luvussa 5.5.

Asiakkaalla ei ole oikeutta saada sairausvakuutuslain mukaista korvausta omavastuuosuuteen. Matkakustannuksista voi kuitenkin saada korvausta siten kuin sairausvakuutuslaissa säädetään. Palvelusetelipalvelu ei oikeuta kotitalousvähennykseen.

4 Käyntitiedot, kirjaaminen ja hoitopalaute

Palveluntuottajalta edellytetään hoitotyöhön liittyvien asiakastietojen ja työsuoritteiden kirjaamista seuraavien ohjeiden mukaisesti:

- lainsäädännön edellyttämän hoitotyön kirjaaminen sekä asiakkaan kokonaistilanteen kirjaaminen hoivan kannalta
- tehtyyn työhön kuuluvien suoritteiden kirjaaminen
- asiakkaan palvelutarpeen seuraaminen ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelman päivittämisessä (arviointi)

Palveluntuottaja kirjaa päivittäiseen hoitoon liittyvät hoitotiedot asiakas-/potilastietojärjestelmäänsä ja toteuttaa tarvittaessa ohjeiden mukaan ohjeistusta asiakkaiden oikeudesta tarkistaa tietonsa. Hoidon ja palvelun kannalta on tärkeää, että hoitoon ja palveluun liittyvät tarpeelliset tiedot ovat asiakkaan palvelukokonaisuuteen kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden käytettävissä (esim. asiakkaan hoitovastuuyksikkö). Palveluntuottajalta edellytetään, että palveluntuottaja palauttaa kirjallisen hoitopalautteen hoidon päätyttyä palvelusetelin myöntäneeseen yksikköön (yhteystiedot palvelusetelissä). Hyvinvointialue tiedottaa erillisesti, kun hoitopalautteiden muodostamisessa voidaan hyödyntää sähköistä potilastietovarantoa ostopalveluvaltuutuksella.

4.1 Hoitopalaute

Hoitopalautteessa tulee kertoa:

- Jalkaterapian tai jalkojenhoidon vaikuttavuus asiakkaalle
- Asiakkaan sitoutuminen apuvälineiden (tukipohjalliset, erityisjalkineet ja/tai ortoosit) käyttöön
- Jatkohoitosuunnitelma:
    - Onko palveluseteliin myönnetyt käyntimäärät olleet riittävät tai tarpeellisia?
        - Mihin näkemys perustuu?
        - Asiakkaan hoitovastuuyksikkö määrittää myönnettävät käyntimäärät

Hoitojakson loputtua kirjataan palvelu toteutuneeksi palvelusetelijärjestelmään. Järjestelmään kirjaamisesta ja laskutuksesta kerrotaan tarkemmin kappaleessa 5.

4.2. Arkistointi

Hyvinvointialue on palvelusetelillä järjestettävien palveluiden asiakasasiakirjojen rekisterinpitäjä. Asiakasasiakirjojen arkistointi rekisterinpitäjälle toteutuu Pohjois-Savon hyvinvointialueelle arkistointiohjeen mukaisesti, joka on tämän palvelukohtaisen sääntökirjan erillisellä liitteenä.

5 Laskutus hyvinvointialueelta ja asiakkaalta

Pohjois-Savon hyvinvointialueella käytössä olevan sähköisen palvelusetelijärjestelmän kautta hoidetaan palveluntuottajan ja hyvinvointialueen välinen palvelusetelimaksuliikenne. Asiakas ilmoittaa valitsemalleen palveluntuottajalleen palvelusetelin tunnistenumeron, jonka avulla palveluntuottaja löytää asiakkaan palvelusetelipäätöksen sähköisestä palvelusetelijärjestelmästä.

Palveluntuottaja kirjaa palvelusetelijärjestelmään toteutuneet tapahtumat mahdollisimman pian tai vähintään viikoittain. Toteutuneiden ja hyväksyttyjen tapahtumakirjausten perusteella järjestelmä muodostaa kuukausittain tilitysaineiston, jonka mukaisesti palveluntuottajalle maksetaan korvaus toteutuneista palveluista. Maksatus tapahtuu kerran kuukaudessa. Jos palvelutapahtumia ei ole kirjattu viimeistään seuraavan kuukauden 3. päivän aikana (klo 24.00 mennessä), maksatus siirtyy sitä seuraavalle kuukaudelle. Erillinen laskutuksen ohje ja maksatuksen aikataulu löytyy Pohjois-Savon hyvinvointialueen nettisivuilta sekä yleisestä sääntökirjasta kappaleesta 5.6. Palveluntuottaja laskuttaa mahdollisen omavastuuosuuden asiakkaaltaan.